

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 21. марта 1906. године Бр. 2602, донето на основу тач. 9. члана 144. Устава, које гласи:

да се Хинко Милетић, бивши аустро-угарски царински чиновник, родом из Сења у Аустро-Угарској и тамошњи поданик, по молби својој прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из свог досадањег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. марта 1906. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ТАЈНА ПОЛИЦИЈА

(из Тасиног Дневника)

(НАСТАВАК)

31.

Пре неколико година прими се пруски генералштабни официр *Лудвиг Виндел*, да уходи француске прилике. Под лажним именом и лажним пасошем из Берлина дође у Париз и ту се умеша у редове — слугу. Врзмао се тамо амо, докле није ухватио прилику, да се увуче у кућу министра војног — генерала *Мерсија*. Ступи у службу за кочијаша. Својим вештим манирима и тачном службом допао се је министру. И овај га је водио собом свуда, куда је ишао по војним инспекцијама и маневрама.

Издајући се да је родом из Елзаса, да воли Француску, а да мрзи Немце — Виндел је задобијао све више поверења. Генерал га после узме у службу при министарству војном. Затим га одреди на

послове при главном генералштабу. Тако је све ближе пруски официр дошао тамо, где је таман и желео. И када се је после вратио у Берлин — његови извештаји могли су, без сумње, послужити као богати материјал немачкоме генералштабу...

Пред аустро-пруски рат ишао је по оним чешким селима, у околини Кенигреца, некакав сиромаш фотограф. Тумарао је онуда и за неколико крајцара сликао је сељаке и сиромаше. Човек је био јапан, у окрпљеном оделу, спавао је више пута по клупама механским, увек скроман, са малим задовољањем. Говорио је да је родом из Тирола, поштен, миран, послушан, те су му и саме сеоске власти ишле ва руку да може живети... Годину дана он се је туда, по околини, забављао, али у очи рата њега некако нестане. Чуло се, као да је негде иза села на пољу мртав нађен...

Огласи се рат. Као што знамо, пруска војска победоносно уђе у аустријске провинције.... И једнога дана један пруски пуц јави се у месту. Уз свирку музике и луцу добоша уђе у село. Наравно, сви сељани са страхом дочекаше непријатељску војску. На челу пуца јахаше један мајор, који свима сељанима паде у очи. Све им се чинило, да им је лице познато... Међутим мајор онако с коња наређиваше све што треба за размештај војске по селу. Знао је у прсте све богатије сељаке, кметове и т. д. Једва да се је ко од сељака досетио, да пруски мајор и командант пуца не беше нико други до онај сиромашак — фотограф. . . . .

Па имамо сличних прилика и из најновијег доба. Руска полиција, на жалост сувише доцкан, сазнала је случајеве, да су Јапанци до пред сами рат имали своје војне тајне агенте не само у оној руској војсци у Манџурији, него да су своје људе размештали и по самој руској престоници.

Јапански генералштабни официри, под видом трговаца и чајџија, отворили су чајџинице у саме Петрограду. Ту су доводили лукаве гејше из Јапана. И у те „чајне салоне“ мамњени су вешто руски официри. Разуме се, знајући руски, јапан-

ски агенти хватали су гласове о руским намерама и војним припремама за предстојећу војну акцију.

32.

У неколико случајева напред ми смо изложили послове *политичке тајне полиције*.

Не може се порећи њена доиста не само важна, него и *патриотска улога* у држави.

Али тек од какве су велике вредности услуге *криминалне тајне полиције* у одржању личне и имовне сигурности у земљи.

Пратећи њену предану и корисну службу у оним државама, где је она добро уређена, човек мора да се диви, да се исчуђава оној вештој и заузимљивој радњи полицијских агената.

Не зна се управо, шта пре да се похвали. Да ли она *превентивна радња*, она жива пажња и старање: да се зло спречи. Или када се је оно, по несрећи, већ догодило, она брза и у већини случајева сигурна потера: да се кривац пронађе.

У модерним је државама данас *жандармерија*, као помоћни орган власти полицијској, само снага да се јави тамо где треба — *сила*. Сва остала брига за одржање личне и имовне сигурности у рукама је тајне полиције.

У Америци је то још више него и у Европи. У извештају, који је прошле године поднео шеф њујоршке тајне полиције, *Вилке*, излаже се она вешта радња полиције, као и број злочина, престапа и број злочинаца (820), које су његови агенти ухватили и власти предали.¹⁾

¹⁾ Интересно је како се у Њу-Јорку, Чикагу и по другим већим варошима у Америци јавља полиција за злочине, пожаре и т. д. На Ђошковица по улицама своје узидани гвоздени, нумерисани, сандучићи. Када се сандучић отвори на једној платни стоје поређана дугмад. На једном пише: *убиство*. На другом: *разбојништво*. На трећем: *крађа*. На четвртном: *пожар* и т. д. Кома се у вароши који од ових случајева лети, он само отвори сандуче и дарне у електрично дугме. Глас се одмах јави у полицији. И њени

Па и у Лондону, Бечу, Паризу, Женеви, Берлину — иследник се не би умео наћи без агената тајне полиције. Он управо ништа без њих неће почети. Он се без њих никуда неће кренути.

Ако се само осети злочиначка припрема, ако се што посумња, агентима се саопштава та сумња, да они својим знањем и умењем зло спрече.

Ако је злочин већ извршен, на агентима је да сазнају и хватају све околности и појединости; да иду на место; да се увлаче у масу, у публику; да пицају и да распитују за лица, сведоке, прилике и т. д. И све што тако сазнају одмах достављају иследнику.

Иследник има све то да провири, да извиди и за се задржи оно, што му за ислеђење казнимог дела треба.

Наравно, агенти морају бити вешти, досетљиви. Да се претварају, маскирају, на стотину начина довијају — не би ли само кривцу на траг наишли.

У агенте се не примају ограничени људи. Него они досетљиви и вешти.

Позната је ствар, да у полицијским пословима све зависи од добро спремљеног плана и вешто изведене радње. У стотини случајева помагао је и по какав — виц, *досетка*.

33.

Гледао сам више пута познатог криминалисту, пок. *Брајтенфелда*, шефа одељења сигурности у бечкој полицији, када се је пуштао у извиђање злочина. Помињем бечке прилике са тога нарочито, што је данас тајна полиција у Европи најбоље спремна у аустријској престоници.

Више пута бивало је, да је на месту злочина нађена само марама. Или се нађе заборављен чекић, штап, кључ, каква год карта, хартија. Или тако што год.

То што је нађено покаже се агентима, а они су већ на месту у моменту, када се за злочин сазна. Они се онда с места размиле по околини да распитују, набирче и прикупљају доказе.

Нека се каже да је на месту злочина виђен овакав или онакав сумњив човек са беличастим или црним капутом, у бради или без ње; да изгледа овако или онако. Агенти ће се потрудити, распитати, промудати онуда, по околини. И у већини случајева наћи ће онога, кога полиција тражи.

У *Тасиним Писмима* ми смо изнели неколико примера, да се види вештина и способност бечких детектива. Него хајде овде да испричамо још који случај.

34.

Пре неки дан догодила се је велика похара једне јувелирске радње у Бечу. Дућан је из авлије обијен и однете многе драгоцености.

чиновници и агенти што брже могу јуре на место. Да не би било злоупотреба, сандуци су закључани. Али је публика раздата на 20.000 кључева. Има их сваки новинар, трговац, занатлија, дућанија, полицајац и т. д. И у случају потребе служи се њима.

Исте вечери, доцкан, примети жандарм, позорник, на линији у Пратеру, у једном густину, да се око једног грма, а таквих је пуно у томе крају, неко лице нешто сагиба, мешкољи и т. д.

Жандарм приђе тамо. И на месту нађе једнога младића.

На питање: шта се мува туда, — оно лице призна, да се је хтело обесити. Жандарм га притегне и потера у полицију. У путу ухваћено лице, које је на себи имало хавелок отворене боје, удучи прилику и утече. Али жандарм, вратив се после на своју линију, стане осматрати оно место, где је ухватио несурењеног самоубицу. И примети да је ту, испод грма, земља скоро прекопавана. Јави својој претпостављеној власти. Она нареди копање. И када су неколико пута ударили ашовом, наиђу на торбу. Отворе је, а у њој они покрадени сатови, прстење, брошеви, и т. д... Али још нешто што је главно. Ту на месту нађена је и једна *трамвајска карта*, сигурно испала из џепа онемо лицу, која је гласила за возњу на прузи од Маријахилфштресе на Рингштресе. По црковању (засеку) кондуктерском на карти могло се је утврдити и то: да је лице, које је ту карту узело, ушло у кола на линији Бабенбергерштресе око 3 сахата по подне.

Ово се даде на знање агентима. И један од њих узме на се задаћу: да за лоповом трага. Два дана мувао се је, нарочито после подне, по трамвајима на улици Бабенбергерој.

Тражио је лице са описаним хавалом (капутом). Распитивао је кондуктере, па и она лица, која су се прошлих дана у означено време туда возила. И сазнао је, да се често на томе месту у то доба једно лице са беличастим хавалом пење на трамвај.

Разуме се, агенат је одмах направио комбинацију, да оно лице, које ту у трамвај улази, мора бити и са станом ту негде у близини. И онда агенат продужи даље распитивање онуда по оближњим улицама. После два дана био је већ готов са успехом. Лопов буде ухваћен у своме стану у једној од оних оближњих улица, које воде на Бабенбергерштресе.

35.

Једном је на месту злочина нађена кошуља злочинчева. Пошто је извршио убиство у кући једног бечког рентијера, злочинац се преобуче. Скине свој прљав веш, а обуче чисто рубље убијенога. И нестане га.

Детективи, дошав са чланом полиције на увиђај, виде и забележе све што им је требало, па када су изашли из стана, понесу собом и кошуљу. Разгледају марку фирме трговине, која ју је продала. Кошуља је била купљена у једној трговачкој радњи у Минхену.

Један од детектива седне на воз и отпутује право тамо. Понесе собом кошуљу и обрати се с њом оној фирми. Трговац са рубљем стане се присећавати о својим купцима. По нумери кошуље, која је била од оних повећих, помоћници у

трговини сете се купца. Лепо га опишу. Још означе и неке особите знаке на лицу купчеву. Детектив са прибављеним описима врати се у Беч. Нареди се потера по опису личности. И после кратког времена кривац буде ухваћен у једној каваници у близини места извршеног разбојништва. (наставиће се)

Једна лекција о задатку и дужности полиције, која је читана ученицима београдске Велике Школе 1810 године.

У време устанка од 1804 до 1813 год. и ако борба с непријатељем беше заузела све умове и свеколику пажњу ондашњих људи, ипак је било тренутака када су и културне појаве с времена на време привлачиле пажњу образованијих Срба, које је љубав к роду и слободи привукла у Београд као главно место ослобођене ерпске земље. Обрађена је пажња установи Управнога Савета, завођењу судова у земљи, завођењу полицијских власти, уређењу војске, заснивању основних школа и т. д. Али као најглавније обележје културног напретка у оно време, нема сумње, беше отварање *Велике Школе* у Београду 1808 године. Како је та школа основана, како је уређена и како се развијала, шта се у њој предавало, ко су јој били наставници и ученици и како је она престала све је то изнео г. А. Гавриловић, професор, у својој књизи: „Београдска Велика Школа. 1808—1813. Листак из историје ослобођења Србије. Београд. 1902.“ Од правних предмета у тој Великој Школи предавани су ови: Државно Право Међународно Право и Кривични Поступак. Сви ови правни предмети предавани су у трећој класи Велике Школе. Да је то тако било сазнајемо од Лазара Арсенијевића — Бата-Лаке, који је у оно време био ученик Велике Школе, и доцније описао рад у њој у својој Историји Устанка. Од лекција из правних предмета до данас се сачувале само лекције из Државнога Права, које је предавао ученицима Лазар Војиновић, и оне се налазе у Народној Библиотеци у Београду под бр. 248.

За данашње преставнике полицијске власти у Србији биће занимљиво да знају како је у тим лекцијама Државнога Права ондашњи наставник схватио и предавао о задатку и дужности полиције. То је изнесено у одељку: *Право врховнога надзора*. Целу ту лекцију износимо овде:

„Право врховнога надзора у најужем смислу јесте она власт, коју начелствујушчи има око радње и ствари својих поданика, њих испитивати и одређивати.

Ово право има и може имати „начелствујушчи“ јер смо казали, да „начелствујушчи“ по праву законодавства може законима својим оно забранити што је целом друштву или некојим члановима штетно. Али он то не може забранити, ако не зна да је штетно, а не може знати да је штетно ако не надгледа и не испитује.

Право врховнога надзора састоји се у томе да „начелствујушчи“ испита и од-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

реди дела и ствари како појединих људи тако и мањих друштава.

Код појединих људи испитује: колико који има година, каквога је стања, чиме се занима, од чега живи. Стара се дакле да се бескорисни људи — бадавације — склопе на посао, и да се безаконици или врате на прави пут или да се од других добрих људи одвоје.

При мањим удружењима (содружествима), као што су: брачно, очинско, господарско или газдинско одређује и надгледа да ли су ова друштва у сагласности с општом намером целога грађанскога друштва, јер оваква мања друштва као год што могу потпомоћи општу намеру, исто тако још више и још лакше могу штетити ако не буду уређена како треба.

При оваквим удружењима надгледа се: а) да нису где распре и неслога између мужа и жена, а ако се где налазе онда се стара утишати их и прекинути, јер из такве неслоге излази непристојно васпитање деце.

б) Да родитељи не васпитавају децу или сувишним мазењем или неограниченом свирепашћу.

в) Да газде и господари не поступају жестоко и свирепо са својим слугама.

Сва ова побројана и свако друго удружење као и тајни скупови подлеже праву врховнога надзора „начелствујущче“ власти, то јест управна власт може надгледати и испитивати намеру и задатак свакога збора и ако нађе да овакво удружење не наноси никакву штету друштву, може га допустити, а ако пак нађе да је намера некога друштва штетна за цело грађанско друштво, то може и мора управна власт такво друштво забранити (истребити).

Право пак, које има управна власт (начелствујущчи) над поданицима, то јест право да их уређује да не само безопасно живе, већ мирно и весело, назива се **полиција** или **благочиније**.

Из овога права полиције може управна власт (начелствујущчи) што се тиче:

а) Потребних ствари:

1. Старати се за храну, јер то је најпотребније.

2. Јавне путове — друмове од злих људи очистити, јер иначе не могу поданици себи потребне ствари набавити.

3. Прописати начин и ред, којим се може пожар утулити.

4. Уредити да буду лекари, који ће болети лечити.

5. Поставити и назначити свачему цену.

6. Определити мере и тежове, јер иначе не могу цене праве бити.

7. Помагати онима који слабости или болести ради нису у стању заслужити, то јест установити болнице, у ове не пуштити здраве и јаке просијаке.

8. Старати се о новцима одређујући од чега, где, како и колико ковати треба и цену новцима назначити.

б) Што се тиче **корисних ствари** може се управна власт старати наградама да побољша земљорадњу; испитати способ-

ност своје државе и према овој потребне уредбе завести; увести и утврдити рудокопњу и друга „художества“ (занате) и тиме појачати трговину. Бескорисне послове, забаве и друга „художества“, која ништа не приносе, не трпети и истребити. Не допустити да се један ред занатлија преко мере умножи, јер ће се издржање (содржаније) њихово умалити.

в) Што се тиче најпосле ствари које спокојству и увесељењу служе има управна власт

1. учинити да поданици имају *благе, кротке и тихе нарави*, те да се тако добровољно законима покоравају. То се најбоље постиже науком и васпитањем. За то је

2. потребно појачати науке, дакле увести и подржавати велике и мале школе, штампарије и књижарнице.

3. Учинити да зданија јавна и приватна буду зидана не само тврда и постројана већ и на „спокојствије.“

4. Васпитавати сироту децу родитеља својих лишене, њима попечитеље (старице) и опекунце постављати.

5. Имање и богаство даје људима „увеселителни живот, с тога се може старати и о умножавању имања у поданика, а према томе разуме се забранити сваку раскош, којим се имање расипа, као: раскошне женидбе, погребне, раскошно одело особито од иностраних производа начињено, части, славе, најпосле сваке игре новчане.

Из права полиције, које „начелствујущча“ власт има, следеће: да се она може старати да умножи број својих поданика, јербо је то прво средство имати безопасност. Силом тога права може начелствујущчи:

1. Давати помоћ родитељима, који имају много деце, и

2. Да на нежењене казни положи и њих к женидби принуди.“

Ову лекцију навео сам онако, као што је; само сам се старао да кажем данашњим језиком задржавајући местимичне изразе, који су у оригиналу. **М. В.**

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ СТАНОВНИШТВА

(НАСТАВАК)

Да би се сазнале све промене и покрет становништва који се десио од тог времена у Београду, као и да би се пратио тај покрет уредно и у будуће, суд општине вароши Београда по одобрењу Управе вар. Београда од 18. септембра ове године Бр. 13.496, на основу § 326 казненог закона издаје следећу наредбу:

1., Сваки сопственик зграде у Београду, дужан је поднети по две пријаве за себе (муж, жена и деца) као и за свако друго лице које је он стално или привремено у своју кућу примио (в. тач. 6).

2., Онај кираџија који је примио некога у свој стан мора о томе пријаву поднети.

3., За свако лице, које се досели или исели, мора пријаву поднети сопственик зграде односно његов кираџија.

4., Онај који стално или привремено станује или само преноћује у државној, општинској, црквеној или другој некој друштвеној згради, мора поднети пријаву за себе и своју породицу као и за остале које у свој стан стално или привремено прима.

5. Сопственици или заступници превозних справа, штекова, купатила сплавова итд. (на Сави и Дунаву) морају пријаву поднети за она лица која на истима станују или само преноћују.

6., За свако лице треба поднети *две пријаве* најближем одељењу (кварту) Управе вароши Београда. Са једном се јавља долазак а са другом одлазак дотичног лица.

Да је пријава благовремено власти предата, доказује се жигом који се удара на ону пријаву, која остаје код оног, који је дужан и о одласку дотичног лица власти јавити.

7., У једну пријаву уписују се само муж и жена са децом, а за свако друго лице мора се пријава особено погунити и предати не само за одрасле него и за малолетне мушке и женске.

8., Гостионичари, механџије и остали који имају јавне радње, морају сваког путника (госта) уписати у књигу путника и прописну пријаву за свакога путника, посебице власти, подносити редовно свакога дана.

9., О новорођеним као и умрлим не треба пријаву подносити, јер о њима свештеници воде рачун и извештај подносе.

10., Оштампане пријаве могу се добити у свима продавницама дувана. Ту се може видети и образац како треба пријаву погунити. За две пријаве плаћа се *5 цара* динарских.

Ова пријава не подлежи плаћању таксе (на њу се не лепи таксена марка).

11., Свима сопственицима зграда у Београду, предата је наредба на реверс а Управа вароши Београда наредила је свима својим одељењима (квартovima) да попуњене пријаве примају.

И државна и општинска власт водиће строг надзор ради извршења свега горе означеног, а свако противно поступање доноси казну предвиђену § 341. и 344. казненог закона.

Прву пријаву по овој наредби треба поднети најдаље до 20. новембра ове године а после тога дана подноси се пријава само за она лица која се доселе, иселе или кад дођу да преноће.

А. бр. 2807. Из суда општине вароши Београда 22 октобра 1891 године у Београду“.

И поред тога што је општински суд примио на себе главну иницијативу у извођењу овог задатка, из овога није тешко увидети да је полицијској власти дат већи и важнији делокруг рада. Јер, док је полицијској власти стављено у дужност: да од грађана прибира пријавне и одјавне листе, да контролише испуњавање и тачност исписаних података, да води рачуна, да ли сваки грађанин испуњава

дужност пријављивања, и да извиђа кривце оних, који ту дужност не испуне, — дотле је општинском суду остала једина дужност, да примљене пријавне листе по извесним правилима и реду среди, и да, коме затреба, издаје обавештења о адресама пријављеног становништва. Код такве неједнаке деобе улога у раду несумњиво је, да је успех овога одељења стављен у већу зависност од рада полицијске власти, но од општинског суда.

Под оваквим уређењем одељење је ово функционисало без икаквих јачих промена до 1899. године, када су наредбе о пријављивању, због извршног атентата на пок. Краља Милана, знатно пооштрене, и када је по кварталима уведен као новина регистар за увођење свих пријављених становника у кварту — са овим рубрикама:

Текући број	Име и презиме	Занимање	год. старости	Место рођења	Имена одраслих чланова породице	стан у коме седи				одакле се доселио				Где се одселио		Напомена
						улица	број	дан	мес.	год.	улица	број	улица	број		

Регистар се овај водио по азбучном реду имена пријављених лица, и по хронолошком реду. Он је имао да служи полицији за лако сазнавање адресе некога лица пријављеног у томе кварту, и за сазнавање места куда се дотично лице одселило.

Те исте године извршена је и последња законодавна измена § 314. крив. закона, по којој је казна за непријаву пооштрена до максимума од 150 динара.

Тадашњи министар Унутрашњих дела овако је мотивисао потребу за овом изменом:

»Да не бисте у осталом били у недоумици односно у побуду које су ову законску измену изазвале, ја ћу отворено да вам кажем, да је Краљевска влада најмање мислила на унутрашњост кад се решила да Вам овај предлог поднесе. Ми смо мислили на престоницу, која у погледу сигурности треба да се равна са свима другим престоницама европским. Летњи догађаји пак сведоче најбоље да у погледу сигурности и чување престонице од сумњивих и неваљалих људи, има још много што-шта да се уради. У свима добро уређеним и великим градовима других држава, нарочито пак у престоницама западне Европе, полицији сигурности поклања се најозбиљнија пажња. Томе ваља тежити и код нас. У сваком већем центру на западу води се најозбиљнија брига о долазећим и одлазећим путницима. И тамо су казне за непријављивање путника врло строге. У Аустрији, на пример та казна почиње од 5 форината па иде до 150 фор. т. ј. до преко 300 динара. У нас пак она се предвиђа само до 150 динара. Много је дакле, али ја ипак мислим да ћемо са тиме постићи да се у Београду, који врло незгодно географски лежи, јер је на граници, у будуће успешнији може пратити кретање сумњивих људи, којих има у изобиљу у свима већим центрима, па слободно и у Београду«.

»У томе правцу ја сам намеран да у Београду установимо и једну *известношћу*, која ће служити у првој линији државној власти да прати кретање становништва и у опште бити од користи и приватним лицима са стране, који ће ту у свако доба моћи тачно, да се обавести о стању и адресе својих пријатеља и познаника. Таквих известношћу има у свима добро уређеним варошима у западној Европи, и оне су се тамо показале као врло корисне државне установе. С погледом пак на граничан положај наше престонице, таква једна установа је од неопходне потребе. Да би пак она могла правилно да функционише, да би грађани озбиљније водили рачуна о дужности да дошавше путнике или странце у одређеном законом року власти пријаве, осетила се потреба, да се лицима казна за неиз-

доказује. Кад би скитничење и просјачење било уређено људима, са скитницама и просјацима срећали би се у свима временима, а то не стоји. Њихова појава у тесној је вези са структуром друштва. Први скитница био је одбегли роб; данас њихову величину чине пролетери. Из њихове средине регрутују се најопаснији злочинци, те се с тога, а у интересу друштва, морају гонити и кажњавати.

Крађе

У групи економских злочина најважније су и најчешће категорије крађе. Многи злочини из ове категорије нису у ствари ништа друго, до разни облици крађа. Према мотивима са којих се врше, све крађе могу се, у главном, поделити на ове три групе: а) *крађе из оскудице — беде*, б) *крађе из оажуде* и в) *професионалне крађе*.

а) Крађа из оскудице — беде.

Има потреба без којих човек не може бити, и с којима се пошто по то мора снабдевати. То су основне потребе, које не зависе од средине. Ако човек нема довољно хране, или одела којим би се заштитио од зиме, и т. д. његов је живот у опасности. У данашњем има увек извесан број личности, којима ове потребе не достају, и које су с тога принуђене да краду, ако неће да подлегну беде.

Да је апсолутна беда узрок многим крађама, доказују ови факти:

1. За време зиме, када је оскудица много већа, и број крађа увећава се, док лети бива обратно. И ако је овај факт довољно познат, ипак ми сматрамо за дужност, да га поткренемо и статистичким подацима.

Тако је:

У времену од 1883 — 1892 год. осуђено у Немачкој, и то:

	за просте крађе:	за опасне крађе:
у месецу јануару	7991 лице	113 лица
» » фебр.	7342 »	115 »
» » марту	6909 »	98 »
» » априлу	5777 »	85 »
» » мају	6097 »	87 »
» » јуну	6003 »	88 »
» » јулу	6230 »	88 »
» » авг.	6481 »	92 »
» » септем.	6249 »	92 »
» » октом.	7436 »	106 »
» » новем.	7966 »	117 »
» » децем.	8523 »	121 »

Злочини против *имаовине* у француској, а у времену од 1827 — 1870 год. износили су:

у месецу јануару	16350
» » фебруару	15400
» » марту	14250
» » априлу	13450
» » мају	13625
» » јуну	13450
» » јулу	13225
» » августу	13425
» » септембру	13875
» » октобру	14400
» » новембру	16100
» » децембру	16825

2. Овакав исти појав опажа се и за време економских криза, када је цена животним намирницама много већа, а

вршење те дужности појача, пошто је досадашња од 1—3 талира и сувише била блага«.

На установи таквог одеља у полицији после 2 године озбиљно је помишљао тадашњи Управник града Београда. Овај његов покушај, остао је не остварен искључив са тога разлога, што му општина београдска због буџетске немогућности није могла да узме неку особену зграду под кирију, у коју би имала да смести ово одељење.

Скоро у исто време било је прожето таквим намерама и Министарство унутрашњих дела. Оно је 1902. године послало једног писара Управе града Београда у Париз на шестомесечно осуство, ради специјалног студирања *одељења за пријављивање становништва и тајне полиције*. Дотични чиновник одужио се постављеној му обавези, што је министарству послао извештај о томе одељењу у непуну табаку, на чему се тај покушај и свршио.

Разуме се, да се није ни могао очекивати успех од таквог корака, када је изаслани кандидат упућен, да ту полициску грану студира у полицији, где тога одељења и нема организованог у оном смислу, како је за наше прилике потребно.

(наставиће се)

В. Лазаревић.

ДЕФИНИЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА ЗЛОЧИНА

са гледишта економског

Dr. V. A. Bonger

(НАСТАВАК)

Из свега што смо до сада изложили о скитничењу и просјачењу излази, да су оба ова казна дела резултати беспослице, болести, изнемоглости, сиротиње и мале надница, дакле, у главном, *друштвене средине*. Ово нам и сама историја

тражња рада знатно мања. Сви до сада објављени статистички подаци о односу криминалитета у опште према скопомским кризама потврђују овај факт.

3. Да је беда узрок многим крађама, доказује се још и тиме, што се међу крадљивцима налази знатан број удовица, распуштеница и напуштене деце — дакле личности, чије су економске прилике посве бедне.

б). Крађе из пожуде.

Крађе ове не врше се ни из беде ни по професији, већ из пожуде — да би се задовољиле извесне луксузне потребе. Важно је, пре свега, да се реши питање: како се, од куда се јављају ове потребе? Одговор је кратак: њих изазива друштво, у коме има и таквих чланова, који имају много више него што им је за живот потребно. Неоспорна је ствар, да се поједини луксузни предмети могу тек онда пожелети, кад се виде у другога. Доказивати овај факт, значило би губити само време. Свака потреба, која животу није неопходно потребна, није ни урођена већ доцније задобивена. Ако један има сувише, и други жели то исто. Треба прочитати неколико етнолошких дела о народима код којих још нема богаташа и сиромаша, па се уверити да је пожуда код њих непозната.

У колико се разлика између богаташа и сиромаша увећала, у толико је и пожуда расла, али не у истој мери код свију сиромаша. Још су *Гири* и *Кетле* доказали, да су економски злочини многобројни у местима, у којима су трговина и индустрија јаче развијени, па дакле и разлика између богатства и сиромаштва већа. Са овог истог разлога и преступи против имаовине много су већи по градовима но по селима. Они, који станују у истом пределу или граду, немају ипак исту средину. У свакој већој вароши налази се хиљадама раденика, од којих извесан део, по самој природи свога посла, долази у додир са богатством, које их дражи и изазива. Ово и јесте узрок, што раденици по трговинама узимају много већег учешћа у економским преступима од обичних раденика.

Контраст између богатства и сиротиње није, међутим, једини узрок пожуде. Поред њега ваља још имати у виду и начин, који данас трговци употребљују да би привукли купце. Далеко су од нас дани, када су произвођачи радили по поручбини. Модерна индустрија фабрикује огромне количине производа, којима ваља наћи купца. Да би св, пак, ово постигло, употребљују се излози и магацини, у којима се може све видети, па чак и опипати. На овај начин пожуда је изазвала до највећег степена.

Остаје нам још да видимо: у каквом односу стоје осећаји пожуде са моралним особинама?

Као год што огромна већина људи остаје часна и поштена, јер се на ово још из детињства навикла, исто тако и велики број личности постају крадљивци само за то, што су одрасле у средини, која је искључивала свако њихово морално васпитање. Познати професор Амафенбург

иде толико далеко, па тврди, да свако дете изврши бар једну крађу. Ма колико ово тврђење изгледало претерано, оно је у основи тачно. Ако дете нема васпитача, који ће му објаснити да не треба красти, више је но извесно да ће оно доцније одговарати за крађу. Овим никако нећемо да кажемо, да сва деца са рђавим васпитањем постају крадљивци. Напротив, већина од ове деце могу постати и постају корисни чланови друштва, ако се само благовремено прихвате и упуте; често је и једна једина забрана или опомена довољна да их упуту на поштовања туђе својине.

Јасно је, после свега изложеног, да су главни узроци овим крађама: с једне стране пожуда, изазвата друштвеном средином, а с друге пренебрегнуто детињство, нарочито у сиромашним класама. Ту су поглавито личности са slabим карактером које се, пре свију других изложне опасности да постану крадљивци.

в) Професионалне крађе.

Број крађа, које долазе у ову категорију, знатно је мањи од броја осталих двеју категорија, али су зато ове крађе много теже и опасније од осталих. Ово с тога, што их врше личности, којима је то главна или једна од најглавнијих професија, и које, што је још жалосније, у томе не налазе ничег нечасног, нити због ових свих радњи показују ма и најмање кајање.

Како је могуће одати се једној овако гнусној професији и постати тако штетан друштвени паразит? — питање веома важно.

(наставиће се)

ВЕШТАЧКИ ПРЕГЛЕД

као доказ у кривичним делима

Најважнији, а при том и најтежи део кривичног поступка јесте партија о доказима. И заиста доказ у кривичним делима има тешку, али при свем том ипак веома узвишену задаћу. Њиме се имају да утврде оне кривичне радње, које су требале бити скривене од стране њихових учинилаца, као и да осветли оне околности, које се обичним чулима не могу приметити из разлога што се јављају само као резултат унутарње, психичне стране човекове природе, као што су: кривчева намера са или без предумишљаја, његова урачуњљивост, стање његова духа и свести у тренутку извршења кривичних дела и т. д.

И баш за то, што доказ у кривичним делима има овако двојаку, и тешку и узвишену задаћу, потребно га је, при истраживању истине, ценити са највећом опрезношћу. Није то свеједно, да ли ће иследник означити једно лице као кривца са правилне или погрешне оцене доказа. Иследник се у руковођењу овог посла море показати као човек извежбана ока и духа тако, да употребом доказа потрфеи праву материјалну, а не лажну формалну истину. Таква експериментална метода једног неискусног иследника могла би одвести пред суд и истрагу масу

невиних људи. Међутим начела теорије доказа кривичног поступка имају на против ту задаћу да се са што мање тешкоће и што брже рада дође што сигурније до материјалне истине и до правог кривца. Доказ у ком кривичном делу, помоћу индуктивне или дедуктивне методе, мора бити доведен са лицем, које се означава као учинилац, у такву узрочну везу, да се може бар вероватно, у првим почелима истраге и без икаквих других доказа, закључити, да је баш то лице учинилац кривичног дела.

Знаци, пак, који би ту везу показивали могу бити различни, али ипак морају ићи правцем једној истини, — истини, да је лице према коме се води истрага кривца.

У науци је то тачно. Али један случај погрешне примене „вештачког прегледа“, као доказа, који сам имао у својој пракси, изазвао је у мени мотив да о овој теми, упоредо са илустрацијом самога примера, напишем нарочити чланак.

Тај је случај овакав.

Своју матер, поштарку, заменио је у дужности једнога дана син, по занимању практикант другог надлештства, пошто је мајка тога дана била слаба. Дужност његове матере састојала се у завођењу долазећих поштанских упутница, које су јој предаване за тај рад од другог чиновника. По заводу она је те упутнице предавала другом службенику поштанском ради предаје адресатима. Тога дана кад је син заступао мајку дошле су и две лажне фалсификоване упутнице у томе, што су били жигови поштански фалсификовани, а биле употребљене и измишљене личности. Те упутнице надлежни поштански чиновник исплати. После извесног времена контрола прихода примети, да су те упутнице лажне, оптужи мајку и комисија прекине истрагу према њој, означив једновремено њенога сина за учиниоца фалсификата по том основу, што је тога дана он заступио своју мајку и упутнице заводно.

И сад, у место да је полицијска власт претходно оценила у колико он може одговарати за једну радњу у којој нема доказа да је имао у њој удела — сем ако би се погрешно узело то, што је тога дана, када су и ове лажне упутнице уведене, он уводио у књиге долазеће упутнице — она напротив, не ценећи претходно све то, одмах погрешно одреди вештачење рукописа на фалсификованим упутницама са рукописом његовим — т. ј. сина поштаркиног.

И ако су стојали докази, да је он те упутнице примио од другог чиновника, дакле да оне не потичу од њега; и ако је било доказа, да он по тим упутницама није примио паре; и ако је било доказа, да он није чинио исплате по тим упутницама, да би се при исплати морао уверавати о идентичности личности, ипак није ништа сметало полицијској власти да одреди вештачење рукописа његова са рукописом на фалсификованим упутницама. Као да је мало људи не само са сличним него за чудо и са доста приближно једнаким рукописима.

По оваквој логици полиц. власти излази, да би, у делу фалсификата најлакше било пронаћи кривца. Требало би просто тражити сличан или истоветан рукопис и — кривац готов, па ма се он у времену извршења дела налазио у Африци.

Таква би индуктивна метода била врло опасна по друштво. По закону, а и по науци, прво морају постојати основи подозрења противу оптуженога, да би се према њему крив. истрага отпочела, па тек кад оптужени у истрази као такав постоји, онда може бити речи о вештачком прегледу његовог рукописа. Сам вештачки преглед рукописа не може бити доказ противу извесног лица, ако претходно не постоје основи подозрења — други докази, да се може противу некога истрага почети и вештачење његова рукописа чинити. Иначе хватати људе са сокака без икаквог разлога и доказа да су имали удела у извршењу дела и вештачити њихов рукопис значило би вештачким путем не вршити преглед рукописа, него вештачким путем стварати кривце. А докле би нас таква пракса одвела, мислим да је излишно говорити.

Да је полиц. власт водила рачуна о овим захтевима претходне истраге, не би довела у незгодан положај вештаке да погрешно тврде да је рукопис, којим су накнадно увођене у књигу ове неистините упутнице, рукопис сина ове поштарке, кад у актима ислеђења стоји протоколарно признање другог поштарара, да је то накнадно увођење извршио он, по наредби старијег а у одсуству сина поштаркиног.

Вештина подражавања туђега рукописа или туђега потписа може да буде изведена до таквог савршенства, да се не може да примети готово никаква разлика између истинитог и удешеног потписа.

Наука тврди, да нам историја кривичног поступка може пружити много случајева у којима су вештачи давали погрешна мишљења при вештачењу рукописа. Чувен француски писац Боније наводи три истоветна случаја у којима су четири, санђим стручна, вештака једногласно изјавила, да је фалсификовани текст писан руком оптужених; међутим се после доказала њихова невиност тиме што је доцније прави писац пронађен.

Сравњавањем рукописа, дакле, стварно се добија само већа или мања вероватноћа, али потпуна истоветност не. И у толико правно дејство овога доказа слаби према осталим доказима, чија потврда факата иде до потпуне аутентичности. Наш је законодавац, који у казним предметима прџвлачи теорију законских доказа урадио паметно што је код овог доказа одступио од ове теорије и пришао теорији моралног доказа кад је у §. 233. казн. суд. пост. прописао: »У колико ће мњење вештака о сравнењу рукописа за доказ истинитости исправе важити, оставља се суду да према другим околностима оцени.«

Иследник, дакле, мора бити веома опрезан при употреби оваквих доказа. Нарочито мора бити пажљив код оваквих

дела, где се једним доказом жели да утврди и дело и кривица.

Грађанска слобода је у друштву и држави призната драгоцену основа, на којој човек подиже све своје успехе и у моралном и у материјалном погледу. Стога су власти у првом реду позване да ту слободу чувају и здраву јој основу не подривају. Није то мала ствар, кад се на једног слободног грађанина, кривцом самих власти, пружа прст да је био под истрагом за једно такво прљаво дело.

Исто овај чланак има ту задаћу, да, коментаришући овај пример погрешне примене овога доказа, једновремено њиме скрене и пажњу наших иследника на ове моје напомене, како би се у пракси, при употреби вештачког прегледа рукописа, избегли слични случајеви.

Ђ. Карајовановић, адвокат

ПОУКЕ И УПУТИ

Не може се одређи извршење раније одлуке окружне скупштине састављане по старом закону која је надлежно одобрена.

Скупштина округа моравског, за време важности закона о окружним и средским скупштинама, од 9. децембра 1898. год., одлучила је: да се на залогу окружног приреза може округ задужити код Управе Фондова са сумом од 120.000 динара, ради подизања окружних болница у Ћуприји и Јагодина, и та је одлука надлежно одобрена.

Кад је Управа Фондова актом својим од 5. јануара 1906. год. Бр. 2739., известила окружни одбор, да је овај зајам округу одобрен, сазвата је окружна скупштина у ванредни сазив на дан 22. фебруара тек. год., која је решила, да се одобрени зајам не прими из ових разлога:

1. Што по § 26. тач. 2. зак. о изменама и допунама у закону о уређењу санитарске струке који је ступио у живот 17. јануара пр. године, и обавезну силу добио 17. фебруара исте године, држава средствима из санитарског фонда прави окружне болнице, а не округ.

2. Што је окружна скупштина, кад је донела одлуку о задужењу у 1902. год. имала у виду онда постојеће законе, по којима је овластила пуномоћнике да задужење учине, с обзиром на то, што је тада округ из својих средстава подизао болнице, а није их овластио да чине оно што би се косило са постојећим законима, а на штету округа.

3. Што скупштина сматра, да је увођењем закона о уређењу округа и срезова престала важност закона о окружним и средским скупштинама од 9. децембра 1898. г., а по томе и власт пуномоћника окружних, те ови нису могли ни чинити пријаву за зајам, онда када је закон о уређењу округа и срезова од 18. марта 1905. год. ступио у живот; и

4. Што данашњу окружну скупштину не обавезују одлуке раније окр. скупштине састављане по старом закону, које

одлуке нису ни извршене док су ове постојале.

Ову одлуку окружне скупштине задржало је од извршења начелство окружно решењем својим од 24. фебруара ове године бр. 2144. са разлога: што је одлука раније окружне скупштине о задужењу округа у циљу наведеном, која је и од надлежних државних власти одобрена, обавезна за округ, што је по тој одлуци приступљено подизању болница које су скоро готове и, што и по закону о уређењу округа и срезова од 18. марта 1905. год. (чл. 51. т. 3.), окрузи и срезови суделују у материјалном погледу око подизања болница.

Господин Министар унутрашњих дела налазећи да је решење начелства умесно, послао је предмет на оцену и решење Државном Савету, по чл. 14. зак. о уређењу окр. и срезова, који је нашао, да је исто решење правилно и по закону основано; стога је одлуком својом од 7. марта ове године Бр. 2300. решио, да се одлука скупштине округа моравског од 22. фебруара 1906 г. Бр. 282. о одбијању зајма у 120.000 динара, ради подизања болница, поништи.

Жалбу погрешно адресовану, а предату надлежној власти за пријем исте, треба са предметом упутити оној власти која је за оцену надлежна

Ђ. К., трговац из Ш., жалио се Министру унутр. дела на решење начелства окр. подринског од 30. октобра 1904. г. Бр. 12.500., којим је извештен, да је радња суда општинског, у погледу наплате оборске таксе за свиње жалиочеве ухваћене на утрини селској правилна.

Жалитељ је предао жалбу начелству, које ју је са осталим актима спровело Г. Министру на оцену, а овај ју је одбацио својим решењем од 9. децембра 1904. г. ПБр. 33.937. као ненадлежној власти поднесу.

По жалби жалитељевој Државни Савет одлуком од 7. марта 1906 год. Бр. 2306 поништио је ожалбено решење из ових разлога:

»По чл. 170. зак. о општинама од 5. јуна 1903. год. и његовим изменама и допунама, од 22. децембра исте године, жалба противу решења и одлука надзорне власти изјављивала је се Државном Савету, а по чл. 172. истог закона предавана оној власти противу чије се одлуке изјављује.

»Под владом овог закона, жалитељ је изјавио жалбу противу решења начелства окр. подринског № 12.500/1904. год. као надзорне власти, донесеног по жалби његовој противу решења суда општине Ш. Жалбу ову предао је начелству као што је то прописано наведени чл. 172. који то и сада прописује и адресовао је на Министра унутр. дела, коме је начелство ову жалбу послало на поступак. Но како Министар унутрашњих дела није био надлежан за разматрање ових предмета према наведеном чл. 170., те као ненадлежан и ако је жалба погрешно на њега адресована није имао ослободу у закону, да по њој доноси своју одлуку и одбацује је као ненадлежној власти поднесу, већ

ју је требао вратити начелству, да је пошаље Државном Савету као надлежном за разматрање и решавање. Како Министар није овако поступио, то је донесеним ожалбеним решењем прекорачио границе своје надлежности.“ В. Ђ. Н.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ШЕСТ ВИСТА НАПОЛЕОНОВИХ

А. Јонан Дојл.

(НАСТАВАК)

— Да господине, баш на овој тезги, рече он. За што плаћамо разне дације и порезу, ја бих рад био да знам, кад сваки нитков може доћи и разбијати туђу својину. Да, господине, ја сам продао д-ру Барнику две бисте. Страшно, господине. Ја сматрам да је то просто нихилистичка завера. Нико сем анархиста не би ишао и разбијао бисте. Црвени републиканци, тако их ја називам. Одакле сам бисте набавио? Не могу да схватим зашто ме то питате. Али ако баш желите знати, ја сам их набавио код Гелдера и комп. То је веома позната фирма. Да ли познајем ту фотографију? Не, ја је не познајем. Да, познајем је. Па то је Бепо. Он је Талијан, радио је на парче и био је у радњи употребљив. Он је знао гравирати и поглављивати рамове, а и друге послове. Оп ме је прошле недеље напустио и од тога доба ништа о њему нисам чуо. Не, не знам ни одакле је дошао, као ни куда је отишао. Ништа нисам имао противу њега док је овде био. Отишао је од мене два дана пре него је биста разбијена.

— То је дакле све што смо могли очекивати да ћемо од Морза Худзона сазнати, рече ми Холмс при изласку из радње. Имамо тога Бепо који је главни кривац и у Кенсингтону. Сада, Ватсоне, да идемо и у Кенсингтон код Гелдера и комп., где је извор и постанак биста. Бићу веома изненађен ако ту какве помоћи не добијемо.

После дужег хода стигосмо најзад у поморски Лондон, на речној обали, где има сто хиљада душа, и где су ђумези за издавање под кирију у изобиљу и препуни европског олоша. Ту смо у широкој улици, нашли фабриканта кога смо тражили. Унутра је била велика радионица у којој је педесет радника моделисало и гравирало. Директор беше висок, плав Немац и примио нас је веома учтиво: одговарао је тачно на сва питања која је Холмс постављао. Из књига се видело, да су оне три бисте, које су пре годину дана биле послате Морзу Худзону, биле половина од шест, од којих су друге три послате Хардинг Бродере у Кенсингтон. Није било узрока за што би се ових шест биста разликовале од осталих. Њихова цена на квантум била је шест шилинга, али ситничар може добити дванаест и више. Лик је узимат са два модела. Посао су обично радили Талијани у истој соби где се налазимо. Кад су бисте биле готове оне су остављена на сто да се

осуше, па за тим однашане у магацин. То је било све што је знао казати.

Али показана фотографија је дејствовала на директора. Лице му се зажари од љутине, а обрве се набраше.

— Ах вуцибатина, викну он. Да, врло добро га познајем. Ово је свакад била поштена радња и један једини пут кад нам је полиција долазила у радњу, то је било због овога човека. Од тада има више од године дана. Он је ножем убо другог једног Талијана, па је дошао у радионицу, а полиција за њиме и ту је и ухваћен. Звао се Бепо — презиме му не знам. Тако ми је и требало, кад сам човека са таквим лицем погодио да ми ради. Али био је добар радник — један од најбољих.

— Колико је добио?

— Човек је остао жив, те је кажњен са једном годином, без сумње је већ пуштен, али овде се није смео појавити. Оп има овде једнога рођака, који би вам без сумње знао казати где се налази.

— Не, не, викну Холмс, ни једне речи, томе рођаку — чи једне речи, молим вас. Предмет је врло важан. Кад сте погледали у књигу о продаји ових биста приметно сам да је датум 3. јуни прошле године. Би ли ми могли казати датум када је Бепо ухапшен?

— Могао бих вам отприлике казати по платном списку, одговори директор. Да, продужи он преврћући листове. Последњи пут је исплаћен 20. маја.

— Хвала вам, рече Холмс. Мислим да немам потребе да вам одузимам време и узнемиравам ваше стрпљење. Са последњом опоменом да неће никоме говорити о овоме што смо га питали, кренусмо се на запад.

По подне је било у велико превалило, и једва уграбисмо прилику да се мало, на брзу руку, у једном ресторану заложимо. При улазу приметисмо новинарску рекламу: „Кенсингтонски злочин. Убиство извршио лудак“. Из садржине његове видели смо, да га је писао г. Хорас Харкер.

Добро је, Ватсоне, рече он прочитав све. Штампана је, Ватсоне, веома корисна установа, само ако знаш да је употребити. И сада ако си готов, вратићемо се у Кенсингтон, да видимо шта има да каже Хардинг Бордерс.

Оснивалац велике радње показао се као бистар и окретан мали човек, брз и спреман за говор.

— Да, господине, ја сам већ читао извешће у вечерњим новинама. Г. Хорас Харкер је наш муштерија. Продали смо му бисте пре неколико месеци. Требовали смо три бисте, такве форме од Гелдера и комп. Сада су све продате. Које? Ако прегледам књигу могу вам све тачно казати, јер су заведене. Једну г. Харкеру, једну г. Џосију Браун из Чисујика, и једну г. Саидфорд из Ридинга. Не, нисам никад видео то лице које та фотографија показује. Не би га могао тако лако заборавити; тешко да сам кад год гадније лице видео. Имамо ли кога Талијана у радњи. Да, господине, имамо радника и чистача. Мени цела ствар изгледа загонетна и надавам се да ћете ме извести ако дођете до каквог резултата вашим испитивањем.

Холмс је забележио неколико пута причање г. Хардингово, и могао сам приметити да је био потпуно задовољан током истраге. О томе није ништа говорио, сем што је приметио, да ако не похитамо одоцнићемо се за састанак са Лестредом. И доиста, кад смо стигли у Бекерову улицу, детектив је већ био тамо и ходао је горе доле у грозничавом нестрпљењу.

— Дакле, упита он, каква је срећа г. Холмсе?

— Ми смо били део дан у послу, и не сасвим узалудно. Били смо код обадва малопродавца и код фабриканта. Сада знамо где је свака биста продата.

— Бисте! узвикну Лестред. Али нека, ви имате своју методу, г. Холмсе, и ја нећу речи противу ње да речем, али ми се чини да сам ја боље дан искористио. Ја имам идентификацију убијенога човека.

— Није могуће?

— Пропашао сам и узрок злочина.

— Дивно!

— Ми имамо инспектора који је специјалиста у Сафрон Хил у талијанском кварту. Дакле, убијени човек је имао некакав католички знак око врата; то и боја његовог лица учинише да сам помислио да је са југа. Инспектор Хил познао га је чим га је видео. Његово је име Пијетро Венучи, из Неапоља, и он је био један од најопаснијих зликоваца у Лондону. Он је у вези са Мафијом, изнато тајно политичко друштво чији чланови убиством декрете добијају. Сада видите како се цео догађај почиње бистрити. Онај други човек могуће је, да је такође Талијан и члан Мафије. Можда се огрешио о правила на некакав начин. Пијетро је послат за њим у потеру. Можда је фотографија, коју смо у његовом џепу нашли, била његова слика, да се не би преварио и пробурарио кога другог човека. Он је пратио тога човека, видео га кад је у кућу ушао, чекао га док изађе и у борби је сам добио смртну рану. Како вам се то допада, г. Холмсе.

Холмс се пљесну рукама у знак одобравања.

— Дивно, Лестреде, дивно! узвикну он. Али ја нисам потпуно сагласан с тиме у погледу разбијања биста.

— Бисте! И ви никако те бисте не избијате из главе. То није ништа, проста крађа, казни се највише до шест месеци затвора. Убиство, то је што ми сада истражујемо и кажем вам да ја све конце имам у рукама.

— Какав вам је будући рад?

— Веома прост. Отићи ћу са Хилом у талијански квартал и тамо ћемо наћи човека чију фотографију већ имамо, па ћемо га ухапсити због убиства. Хоћете ли и ви поћи са нама?

— Не верујем. Мени се чини да можемо доћи до цели много простијим путем. Не могу рећи на сигурно, јер све зависи — све зависи од самога фактора који је ван домаћаја наше контроле. Али ја се надам, да бих вам могао помоћи да га ухватимо, ако пођете са нама ноћас.

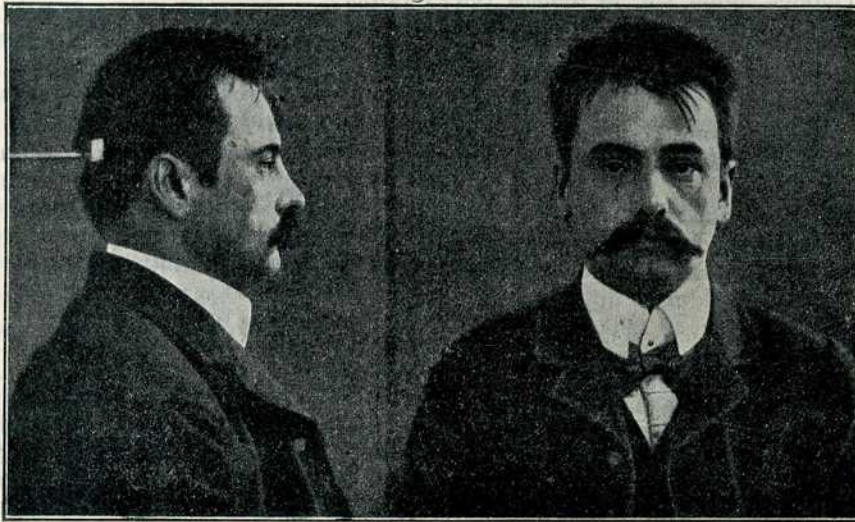
(наставиће се)

са енглескога Мих. А. Рашковић.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Крајем прошлог месеца ухваћено је у Бечу после једне представе ово лице, које је хтело у гардероби да украде златну иглу за краватну у вредности 320 круна.

Ово лице изјавило је да се зове **Милан Јовановић**, келнер, родом из Делидажа у Угарској, а принадежан у Вршцу и да је 4¹/₂ месеца живео у Београду као келнер.

Код њега је нађен један мали свисени рупац, за који је он казао да га је добио од своје љубавнице, међутим изгледа да је се он с њиме служио при вршењу крађа.

Ако би ко познао ово лице и знао какве податке о њему, моли се да то достави Управи града Београда, како би она могла послати податке бечким властима. УБр. 11522.

Т Р А Ж Е С Е

Миладин, син **Рањела Лазаревића**, тежак из Јошанице, нестало је са крушевачкога вапара и до данас нема никаква трага ни гласа од њега. Миладин је стар 20 година, средњег раста, плав, носав, модрих очију, испод гркљана има белегу од ране, кад говори замуцкује, блесаст је. На себи је имао обично сељачко одело, на глави половну шајкачу, и на ногама онанке. Пронађенога ваља упутити начелству округа крушевачкога с позивом на Бр. 2857.

Милета, син **Животе Милорадовића**, тежак из Гржаве, у срезу лепеничком, побегао је од родитеља 13. јануара тек. год. и сада се не зна где је. Милета је стар 12 год., плав, округлог лица, пуних образа, два предња зуба у горњој вилицы мало су му крњи, у обичном је сељачком оделу. Суд општине грнавске моли све полицијске и општинске власти да пронађенога Милету упуте њему с позивом на Бр. 726.

П О Т Е Р Е

Тома Ситап, столарски шегрт, кажњен је код кварта варошкога Управе града Београда

због крађе, али је побегао из кварта. Он је родом из Београда, стар 15 година, омален, сувољав. У случају проналаска треба га упутити поменутом кварту с позивом на Бр. 3665.

Непознати крађивци ноћу између 28. и 29. пр. м-ца извршили су опасну крађу Стојку Јовићу, из Алапинца у срезу масуричком. Том су му приликом однели 30 динара у новцу, 1 златну руску пару од 80 динара, четворе нове

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крађивцима нареде трагање, и у случају проналаска упуте је кварту дорћолском Управе града Београда, позивајући се на акта под Бр. 2607.

Крађа стоке. Ноћу између 27. и 28. пр. месеца извршена је крађа стоке Миловану Петровићу, тежаку из Криваче. Украдена му је једна кобила, длаке врране, матора 5 година, у лево око ћораво, на леђима има белегу од ама. Акт начелника среза голубачкога Бр. 2811. — Ноћу између 25. и 26. пр. м-ца непознати крађивац украо је једну кобилу Павлу Вујичићу, тежаку из Криваче. Кобила је длаке затворено доратасте, матора 5 год., без роваша и жигова, са белегом од ама на леђима. Акт начелника среза голубачкога Бр. 2702. — Начелник среза хомољског, актом својим Бр. 2431, јавља, да је ноћу између 22. и 23. пр. м-ца Живадину Милошевићу, тежаку из Рибара, украдена једна крава, мрке длаке, матора 3 године, без роваша.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крађивцима и покрађом најживље трагају и о резултату трагања извести поменуте начелнике, позивајући се на акта са означеним бројевима.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

Пресудом кварта варошког од 6. тек. месеца, бр. 3849 кажњена је **Марија Гујаш**, служавка, са 5 дана затвора и прогонством на свагда у Аустро-Угарску, као позната крађивица.

Она има и брата **Андреју Гујаша**, препреденог лопова, који се због извршених неких крађа налази у бегству.

Милева — **Јулка Димитријевић**, служавка, извршила је крађу ствари Рафаилу Пинту, кафетији из Београда, па је некуда побегла. Милева је родом из Касидола, стара 40 год., повисока, смеђа, граорастих очију, високог чела.

Скреће се пажња пограничним властима према Аустро-Угарској, да Марији не дозволе повратак ако би опет хтела амо прећи.